

9. Про ратифікацію Кримінальної конвенції про боротьбу з корупцією : Закон України від 18 жовтня 2006 р. №252-V / Верховна Рада України. [Електронний ресурс] – Режим доступу : <http://zakon2.rada.gov.ua/laws/show/252-16>.

10. Про внесення змін до деяких законодавчих актів України щодо приведення національного законодавства у відповідність із стандартами Кримінальної конвенції про боротьбу з корупцією : Закон України від 18 квітня 2013 р. №221-VII / Верховна Рада України [Електронний ресурс] – Режим доступу : <http://zakon2.rada.gov.ua/laws/show/221-18>.

11. Конвенція Організації Об'єднаних Націй проти корупції : Міжнародний документ від 31 жовтня 2003 р. / Верховна Рада України [Електронний ресурс] – Режим доступу : http://zakon3.rada.gov.ua/laws/show/995_c16.

12. Про ратифікацію Конвенції Організації Об'єднаних Націй проти корупції : Закон України від 18 жовтня 2006 р. №251-V / Верховна Рада України [Електронний ресурс] – Режим доступу : <http://zakon3.rada.gov.ua/laws/show/251-16>.

13. Конвенція Організації Об'єднаних Націй проти транснаціональної організованої злочинності : Міжнародний документ від 15 листопада 2000 р., прийнятий резолюцією 55/25 Генеральної Асамблеї / Верховна Рада України [Електронний ресурс] – Режим доступу : http://zakon3.rada.gov.ua/laws/show/995_789.

14. Про ратифікацію Конвенції Організації Об'єднаних Націй проти транснаціональної організованої злочинності та протоколів, що її доповнюють : Закон України від 04 лютого 2004 р. №1433-IV / Верховна Рада України [Електронний ресурс] – Режим доступу : <http://zakon3.rada.gov.ua/laws/show/1433-15>.

15. Цивільна конвенція Ради Європи про боротьбу з корупцією : Міжнародний документ від 04 листопада 1999 р. / Верховна Рада України. [Електронний ресурс] – Режим доступу : http://zakon3.rada.gov.ua/laws/show/994_102.

16. Про ратифікацію Цивільної конвенції про боротьбу з корупцією : Закон України від 16 березня 2005 р. / Верховна Рада України [Електронний ресурс] – Режим доступу : <http://zakon3.rada.gov.ua/laws/show/2476-15>.

17. Досвід країн Європейського Союзу щодо протидії злочинам, пов'язаним з корупцією, та захисту фінансових інтересів держави : [аналіт. огляд] / [І. Кржечковський, В.В. Тацієнко, С.С. Чернявський та ін.]. – К. : Національна академія внутрішніх справ, 2016. – 280 с.

18. Нуруллаєв І.С. Роль ООН та РЄ у боротьбі з корупцією як загальносвітовою проблемою / І.С. Нуруллаєв // Юридична наука очима молодих вчених : Тези доповідей та наук. повідомлень за матеріалами всеукр. наук.-практ. конф., 16–17 травня 2008 р. / за ред. А.П. Гетьмана. – Х., 2008. – С. 134–136.

УДК 343.81

ВИКОНАННЯ ПОКАРАННЯ У ВИДІ ПОЗБАВЛЕННЯ ВОЛИ НА ПЕВНИЙ СТРОК У ФІНЛЯНДІЇ: ОКРЕМІ АСПЕКТИ

Пузырьов М.С., к. ю. н.,

головний науковий співробітник

*Науково-дослідний центр із питань діяльності органів та установ ДКВС України
Академії Державної пенітенціарної служби*

Стаття присвячена порівняльно-правовому аналізу виконання покарання у вигляді позбавлення волі на певний строк у Фінляндії з формулюванням пропозицій щодо удосконалення відповідного напрямку кримінально-виконавчої діяльності в Україні.

Ключові слова: *позбавлення волі на певний строк, виконання покарання, кримінально-виконавча (пенітенціарна) система, зарубіжний досвід.*

Статья посвящена сравнительно-правовому анализу исполнения наказания в виде лишения свободы на определенный срок в Финляндии с формулировкой предложений по совершенствованию соответствующего направления уголовно-исполнительной деятельности в Украине.

Ключевые слова: *лишение свободы на определенный срок, исполнение наказания, уголовно-исполнительная (пенитенциарная) система, зарубежный опыт.*

Puzyrov M.S. EXECUTION OF IMPRISONMENT FOR A FIXED TERM IN FINLAND: CERTAIN ASPECTS

The article is dedicated to the comparative and legal analysis regarding execution of imprisonment for a fixed term in Finland with the formulation of proposals for improving the relevant direction of a criminal and executive activity in Ukraine.

Key words: *imprisonment for a fixed term, execution of punishment, criminal and executive (penitentiary) system, foreign experience.*

Постановка проблеми. На сучасному етапі розвитку вітчизняної юриспруденції актуальність проведення порівняльних досліджень у сфері кримінально-виконавчого права зумовлена стрімкими процесами реформування кримінально-виконавчої системи України (у зв'язку з ліквідацією 18 травня 2016 р. Державної пенітенціарної служби України [1] й передачею її повноважень Міністерству юстиції України [2]) та удосконалення кримінально-виконавчого законодавства, зокрема в частині адаптації правового статусу засудженого до євро-

пейських стандартів [3]. Вказані поступальні тенденції потребують відповідного наукового обґрунтування, зокрема проведення всебічних порівняльно-правових досліджень із пенітенціарної проблематики.

Вивчення зарубіжного досвіду виконання покарання у вигляді позбавлення волі на певний строк дає можливість порівняти його з вітчизняною пенітенціарною теорією і практикою, відповідним галузевим законодавством, обґрунтувати доцільність та запропонувати шляхи впровадження позитивних аспектів пенітенціарної діяльності у відповідній зару-

біжній країні, що вивчається, до вітчизняної системи виконання покарань.

Ступінь розробленості проблеми. Теоретичною основою написання статті стали праці вітчизняних і зарубіжних учених, присвячені порівняльно-правовим засадам виконання та відбування покарань, застосування окремих елементів механізму виконання покарання у вигляді позбавлення волі на певний строк: К.А. Автухова, З.А. Астемірова, Л.В. Багрий-Шахматова, С.Л. Бабаяна, В.А. Бадири, О.М. Бандурки, І.Г. Богатирьова, О.І. Богатирьової, І.В. Боднара, Є.М. Бодюла, М.Л. Грекова, В.І. Гуржія, Т.А. Денисової, О.М. Джужі, В.О. Жабського, Ю.В. Калініна, В.В. Кареліна, А.В. Кирилюка, В.В. Коваленка, О.Г. Колба, Н.В. Коломієць, В.Я. Конопельського, І.М. Копотуна, В.О. Меркулової, М.П. Мелентьева, Р.М. Підвисоцького, Г.О. Радова, А.Ф. Сизого, В.Б. Спіцнаделя, А.Х. Степанюка, М.О. Стручкова, В.М. Трубнікова, С.Я. Фаренюка, С.В. Царюка, О.О. Шкути, В.П. Шупілова, Д.В. Ягунова, І.С. Яковець та ін.

Поіменовані вчені зробили вагомий внесок у вирішення проблем пенітенціарної теорії і практики, проте нині недостатньо розробленими залишаються порівняльно-правові аспекти виконання покарання у вигляді позбавлення волі на певний строк в Україні та зарубіжних країнах, особливо в державах скандинавської правової сім'ї.

Зважаючи на вимоги до обсягу наукової статті, нами буде здійснено аналіз окремих аспектів виконання покарання у вигляді позбавлення волі на певний строк на основі кримінально-виконавчого законодавства однієї країни скандинавської правової сім'ї – Фінляндії.

Метою статті є порівняльно-правовий аналіз виконання покарання у вигляді позбавлення волі на певний строк у Фінляндії з формулюванням пропозицій щодо удосконалення відповідного напрямку кримінально-виконавчої діяльності в Україні.

Виклад основного матеріалу. Історично Фінляндія увібрала в себе всі демократичні засади пенітенціарної діяльності останньою, якщо брати до уваги всі країни скандинавської правової сім'ї. Це можна пояснити історичним фактом перебування Фінляндії у складі Російської імперії як Велике князівство Фінляндське (1809–1917 рр.).

На відміну від інших країн (Англія та Уельс, Україна та ін.), у Фінляндії система виконання покарань перебуває у складі одного міністерства (це Міністерство юстиції) без змін уже майже століття. Так, як зазначає С.І. Гусева, Міністерство юстиції Фінляндії було засноване в 1918 р., відразу після здобуття Фінляндією державної незалежності від Російської імперії в 1917 р. У 1922 р. до Міністерства юстиції було включено Управління виконання покарань [4, с. 181].

Тобто подальші реформи, що мали місце в пенітенціарній системі цієї скандинавської країни, відбувалися під егідою Міністерства юстиції, що свідчить про сталість реформування й менший ступінь (порівняно з іншими країнами) використання пенітенціарної системи в політичних інтересах, а не в інтересах

громадянського суспільства; крім того, на відповідні процеси реформування фінської системи виконання покарань у меншому ступені впливали причини відомчого і політичного характеру.

Державною структурою у складі Міністерства юстиції Фінляндії, відповідальною за реалізацію політики у сфері виконання покарань та пробації, є Агентство кримінальних санкцій ("Criminal Sanctions Agency") [5].

Головне управління Агентства кримінальних санкцій розташоване в Гельсінкі. До його складу входять 15 служб громадських санкцій, 26 відкритих і закритих тюрем, 2 госпіталі. Усі тюрми фінансуються державою і управляються державними службовцями. У Фінляндії немає приватних тюрем, а також будь-яких планів розвитку в цьому напрямі [6, с. 91]. Існування приватних тюрем суперечить ст. 124 Конституції Фінляндії, згідно з якою будь-яке завдання, що включає в себе здійснення державної влади, може бути покладено тільки на державні органи [7, с. 25].

Подібний крок фінського законодавця можна вважати оптимальним, адже в такому контексті всю відповідальність за стан функціонування пенітенціарної системи несе держава, якій належать всі важелі впливу на особу засудженого з метою його виправлення, ресоціалізації та запобігання вчиненню ним нових злочинів.

Тюрми у Фінляндії поділяються на 2 типи: 1) відкриті (10 установ); 2) закриті (16 установ). Крім того, у складі двох закритих тюрем функціонують так звані «блоки відкритого типу». Блоки відкритого типу відрізняються від відкритих тюрем лише за організаційним статусом [8, с. 321].

Правовою основою виконання покарання у вигляді позбавлення волі на певний строк у Фінляндії є Закон «Про позбавлення волі», який набрав чинності 1 жовтня 2006 р., та Указ «Про позбавлення волі», який набрав чинності 21 червня 2006 р. У зв'язку з цим, КК Фінляндії було доповнено новою главою («2с»), також було внесено зміни до Закону «Про звільнення засуджених до позбавлення волі на тривалі строки». Отже, можна побачити, що пенітенціарне законодавство Фінляндії є досить новим, і перелічені нормативно-правові акти замінити Закон «Про виконання покарань» 1889 р. та Указ «Про виконання покарань» 1975 р. Крім того, було внесено зміни до Закону «Про попереднє ув'язнення». Як зазначають зарубіжні дослідники, оновлене законодавство увібрало позитивну пенітенціарну практику, що протягом тривалого часу використовувалася тюремною адміністрацією цієї скандинавської країни [8, с. 317].

Наведена трансформація кримінально-виконавчого законодавства стала результатом пенітенціарної реформи, що мала місце у Фінляндії у 2006 р., основні результати якої відзначено у низці наукових робіт [6; 8, с. 318–338].

Щодо нормативно-правового регулювання виконання покарання у вигляді позбавлення волі на певний строк у Фінляндії виявлено відмінну рису, порівняно з відповідною сферою правовідносин в Україні.

Так, у Фінляндії кожна тюрма повинна мати тюремні правила, які містять більш конкрет-

ні положення, ніж Закон «Про позбавлення волі», та видані відповідно до нього нормативно-правові акти. Тюремні правила містять норми щодо порядку переміщення територією установи, процедур замикання тюремних приміщень, вартової служби, проведення побачень й надання телефонних розмов, організації вільного часу засуджених до позбавлення волі, володіння майном тощо. Тюремні правила затверджуються директором окружної тюрми [8, с. 317].

У нашій державі відсутня наявна у Фінляндії регіональна (або місцева) пенітенціарна правотворчість. Натомість, деталізовані положення вітчизняного кримінально-виконавчого законодавства містяться у нормативно-правових актах Міністерства юстиції України. Так чи інакше, Україна дотримується принципу універсальності під час формування та реалізації державної політики у сфері виконання кримінальних покарань та пробації.

Покарання у виді позбавлення волі у Фінляндії призначається як на певний строк (від 14 днів до 12 років за одиничний злочин та до 15 років за кілька злочинів), так і довічно. Покарання у виді позбавлення волі може бути як умовним, так і безумовним [9, с. 94–95].

Відповідно до § 1 глави 1 «Загальні положення виконання позбавлення волі» частини I «Загальні положення», положення Закону Фінляндії «Про позбавлення волі» стосуються виконання покарання у виді безумовного позбавлення волі та позбавлення волі, призначеного в порядку заміни покарання у вигляді штрафу [10, с. 1]. Така заміна здійснюється у такому розрахунку: трьома днями штрафу (у Фінляндії покарання у виді штрафу призначається у формі штрафу-днів. – М.П.) відповідає один день позбавлення волі. Мінімальний строк тюремного ув'язнення, призначеного в порядку заміни покарання у вигляді штрафу, становить чотири дні, максимальний – 60 днів [11].

Структурно Закон Фінляндії «Про позбавлення волі» складається з 6 частин, 22 глав та 230 параграфів [10].

Отже, у Фінляндії, на відміну від України, відсутня кодифікація законодавства у сфері виконання та відбування покарань, оскільки це питання врегульовано окремими законами. Водночас, у цій скандинавській країні наявний КК.

Загальна кількість місць у фінських тюрмах – 3 073 (станом на 15 січня 2016 р.). Розподіл місць у виправних установах Фінляндії такий, що 69% припадає на закриті тюрми і 31% – на відкриті тюрми і тюремні камери відкритого типу. Переповерхнення спостерігається в основному в закритих тюрмах [12].

Тобто пенітенціарній системі Фінляндії за окремими аспектами також властиві певні недоліки функціонування, пов'язані з матеріально-побутовим компонентом.

Як зазначається на офіційному сайті Агентства кримінальних санкцій, поряд із тим, що у багатьох тюрмах у кожній камері обладнано окремих туалет, а у деяких – навіть душ, у закритих тюрмах залишається ще 118 старих камер, які не обладнано окремими туалетами [12].

Разом із тим пенітенціарна політика цієї скандинавської країни намагається зводи-

ти до мінімуму різницю в умовах тримання в тюрмах й умовами вільного суспільства. Аналіз пенітенціарної філософії скандинавських країн дає підстави констатувати, що головним каральним елементом покарань, пов'язаних із позбавленням волі, виступає інститут ізоляції, а не умови тримання.

Невипадково, що відповідні положення закріплено на рівні кримінально-виконавчого законодавства аналізованої скандинавської країни. Так, відповідно до § 1 «Житлові приміщення засуджених до позбавлення волі» глави 7 «Матеріально-побутове та медико-санітарне забезпечення засуджених до позбавлення волі» частини III «Зміст виконання позбавлення волі» Закону Фінляндії «Про позбавлення волі», під час будівництва та реконструкції тюрм житлові приміщення засуджених до позбавлення волі мають бути обладнані відповідно до вимог будівельного законодавства [10, с. 17]. У відповідному законоположенні відображено такий доктринальний принцип кримінально-виконавчого права Фінляндії, як нормалізація.

Проведеним дослідженням встановлено, що важливе місце у виконанні покарання у виді позбавлення волі на певний строк у Фінляндії відводиться плануванню кримінально-виконавчого процесу. Зокрема, як зазначають скандинавські дослідники, основна ідея Закону Фінляндії «Про позбавлення волі» полягає в тому, щоб процес виконання/відбування позбавлення волі було засновано на оцінці індивідуальних потреб засуджених. Позбавлення волі, згідно з кримінально-виконавчим законодавством Фінляндії, розглядається як організований за трьома стадіями процес, що складається з прибуття до тюрми, власне відбування призначеного строку покарання та звільнення [8, с. 318].

Якщо порівнювати відповідні положення із вітчизняним кримінально-виконавчим законодавством, згідно з КВК України та відомчими нормативно-правовими актами, процес виконання/відбування покарання також організовано за вищевказаними трьома стадіями.

Проведеним дослідженням встановлено, що вітчизняному інституту «основні засоби виправлення і ресоціалізації засуджених» у Фінляндії найбільше відповідає інститут участі засуджених до позбавлення волі у суспільній корисній діяльності (глава 8 Закону Фінляндії «Про позбавлення волі»).

Заради досягнення мети ресоціалізації засудженого фінський законодавець, на відміну від українського, більш імперативно підходить до врегулювання відповідного питання, передбачаючи у главі 8 названого закону § 2 «Обов'язок брати участь у суспільно корисній діяльності». У ньому, зокрема, зазначається, що засуджений до позбавлення волі зобов'язаний брати участь у суспільно корисній діяльності, яка організована або дозвіл на яку надано адміністрацією тюрми у відведений для такої діяльності час. Водночас, § 2 містить норму-виняток, згідно з якою засуджений звільняється повністю або частково від зазначеного обов'язку, якщо цього потребує стан його здоров'я, функціональні можливості або вік [10, с. 18–19].

Важливо зазначити, що Закон Фінляндії «Про позбавлення волі» у § 1 глави 8 визначає мету та зміст суспільно корисної діяльності. Зокрема, метою суспільно корисної діяльності, яка організована або дозвіл на яку надано адміністрацією тюрем, є сприяння поверненню засудженого до позбавлення волі до суспільства шляхом:

1) посилення готовності засудженого вести життя без злочинів;

2) підтримки та вдосконалення професійних навичок та умінь засудженого, а також його трудових здібностей та функціональних можливостей;

3) підтримки способу життя засудженого, вільного від вживання алкоголю, наркотичних засобів, психотропних речовин або їх аналогів чи інших одурманюючих засобів.

Суспільно корисна діяльність включає залучення засудженого до позбавлення волі до праці, навчання або інших заходів, що сприяють створенню у нього готовності до самокерованої правослухняної поведінки [10, с. 18].

Під час аналізу порядку відбування позбавлення волі у Фінляндії нами встановлено, що засуджені в цій країні, з-поміж інших витрат на їх утримання, відшкодовують вартість харчування.

Зазначимо, що до внесення змін до ч. 1 ст. 121 КВК України Законом від 7 вересня 2016 р. № 1492-VIII [13] засуджені до позбавлення волі відшкодовували вартість харчування.

Нинішня редакція ч. 1 ст. 121 КВК України виглядає таким чином: «Особи, які відбувають покарання у виправних колоніях, відшкодовують витрати на їх утримання, крім вартості харчування, взуття, одягу, білизни, спецхарчування та спецодягу» (курсив наш. – М. П.) [14].

На нашу думку, така позиція законодавця суперечить не лише загальноприйнятим уявленням про співвідношення способу життя осіб, які вчинили злочини і відбувають покарання, з життям правослухняних громадян, а й іншим нормам КВК України, адже:

1) правослухняні громадяни в будь-якому разі відшкодовують вартість свого харчування (ми не враховуємо вартість спецхарчування) як у процесі виконуваної ними роботи, так і під час відпочинку;

2) відповідно до ч. 2 ст. 101 КВК України, «режим у колоніях має зводити до мінімуму різницю між умовами життя в колонії і на свободі, що має сприяти підвищенню відповідальності засуджених за свою поведінку й усвідомленню людської гідності» (курсив наш. – М. П.). Виходить, що наявна нині норма з харчуванням засуджених до позбавлення волі є «необґрунтованим перебільшенням» умов життя, в яких перебувають правослухняні громадяни.

Тому вважаємо, що положення КВК України доцільно доповнити прямими нормами щодо відшкодування вартості харчування, одягу, взуття та білизни засудженими до позбавлення волі.

При цьому, якщо врахувати нашу пропозицію щодо повернення кримінально-виконавчого законодавства до концепції праці як обов'язку засуджених (за наявності в колонії

умов для роботи) [15, с. 125], на випадок ухилення засудженого від роботи у законі варто передбачити порядок примусового утримання вартості наданих засудженому послуг.

Враховуючи викладене, пропонуємо ст. 121 КВК України викласти в такій редакції:

«1. Особи, які відбувають покарання у виправних колоніях, відшкодовують витрати на їх утримання, крім вартості спецодягу і спецхарчування.

Перелік витрат на утримання засуджених у виправних колоніях та порядок їх відшкодування встановлюються Кабінетом Міністрів України.

2. Відшкодування засудженими витрат, визначених у частині першій цієї статті, здійснюється після відрахування податку на доходи фізичних осіб і аліментів та зараховується до спеціального фонду бюджету виправних колоній. Відрахування за виконавчими листами та іншими виконавчими документами здійснюється у порядку, встановленому законом.

3. Із засуджених, які злісно ухиляються від роботи, вартість харчування, одягу, взуття, білизни, комунально-побутових та інших наданих послуг утримується з коштів, які є на їхніх особових рахунках. У разі відсутності в засудженого коштів на особовому рахунку виправна колонія має право пред'явити йому позов через суд».

Зважаючи на запропоновану редакцію ст. 121 КВК України, для узгодження інших положень Кодексу з нею, також пропонуємо:

– ч. 4 ст. 115 викласти в такій редакції:

«4. Засудженим, які відбувають покарання у виховних колоніях, інвалідам першої та другої груп, жінкам із вагітністю понад чотири місяці, непрацюючим жінкам, які мають дітей у будинках дитини при виправних колоніях, непрацюючим чоловікам віком понад шістьдесят років і жінкам понад п'ятдесят п'ять років (якщо вони не одержують пенсії), а також особам, звільненим від роботи через хворобу, зокрема хворим на активну форму туберкульозу, харчування, одяг, взуття, білизна і комунально-побутові послуги надаються безоплатно».

Висновки. Таким чином, проведеним порівняльно-правовим дослідженням встановлено як схожі риси, так і відмінності в пенітенціарних системах України й Фінляндії. Так, окремі з рис, властивих фінській практиці виконання покарання у вигляді позбавлення волі на певний строк, заслуговують на імплементацію до вітчизняного законодавства та практики, а за деякими спостерігається раціональність українського законодавства.

ЛІТЕРАТУРА:

1. Деякі питання оптимізації діяльності центральних органів виконавчої влади системи юстиції : Постанова Кабінету Міністрів України від 18 травня 2016 р. № 343 [Електронний ресурс]. – Режим доступу : <http://www.kmu.gov.ua/control/uk/cardnpd?docid=249066305>.

2. Питання Міністерства юстиції : розпорядження Кабінету Міністрів України від 22 вересня 2016 р. № 697-р [Електронний ресурс]. – Режим доступу : <http://www.kmu.gov.ua/control/uk/cardnpd?docid=249357900>.

3. Про внесення змін до Кримінально-виконавчого кодексу України щодо адаптації правового статусу засудженого до

европейських стандартів : Закон України від 8 квітня 2014 р. № 1186-VII // Відомості Верховної Ради України. – 2014. – № 23. – Ст. 869.

4. Гусева С.И. Пенитенциарная система Финляндии / С.И. Гусева // Человек: преступление и наказание. – 2009. – № 1. – С. 181–185.

5. Finland // World Prison Brief data [Electronic resource]. – Access mode : <http://www.prisonstudies.org/country/finland>.

6. Коски М. Организация тюрем в Финляндии после реформы 2006 г. / М. Коски, О.В. Дружининская // Вестник института: преступление, наказание, исправление. – 2015. – № 3 (31). – С. 90–96.

7. The Constitution of Finland 11 June 1999 (731/1999, amendments up to 1112/2011 included). – 25 p. [Electronic resource]. – Access mode : <https://www.finlex.fi/en/laki/kaannokset/1999/en19990731.pdf>.

8. Prison policy, prison regime and prisoners' rights in Finland [written by specialists of the Criminal Sanctions Agency, Helsinki (ed. Virva Ojanpera-Kataja)] // Prison policy and prisoners' rights: the protection of prisoners' fundamental rights in international and domestic law. – 2008. – Volume 42 of the Publications of the International Penal and Penitentiary Foundation. – P. 317–338.

9. Lappi-Seppälä T. Sentencing and Punishment in Finland: The Decline of the Repressive Ideal / T. Lappi-Seppälä // Sentencing and Sanctions in Western Countries [ed. by Michael

Tonry, Richard S. Frase]. – New York : Oxford University Press, 2001. – P. 92–150.

10. Imprisonment Act (767/2005). – 59 p. [Electronic resource]. – Access mode : http://www.vankeinhoito.fi/material/attachments/rise/saannokset-osanliitteet/61On6IKW7/Vankeuslaki - Imprisonment_Act.pdf.

11. Fine // Criminal Sanctions Agency [Electronic resource]. – Access mode : <http://www.rikosseuraamus.fi/en/index/sentences/fine.html>.

12. Accommodation // Criminal Sanctions Agency [Electronic resource]. – Access mode : <http://www.rikosseuraamus.fi/en/index/enforcement/basiccare/accommodation.html>.

13. Про внесення змін до деяких законодавчих актів України щодо забезпечення виконання кримінальних покарань та реалізації прав засуджених : Закон України від 7 вересня 2016 р. № 1492-VIII // Відомості Верховної Ради України. – 2016. – № 43. – Ст. 736.

14. Кримінально-виконавчий кодекс України від 11 липня 2003 р. // Відомості Верховної Ради України. – 2004. – № 3–4. – Ст. 21.

15. Пузирьов М.С. Криміналістична характеристика злочинів, що вчиняються в установах виконання покарань / М.С. Пузирьов, В.Л. Віговський // Науковий вісник Міжнародного гуманітарного університету. Серія : Юриспруденція. – 2015. – Вип 14. – Т. 2. – С. 124–127.

УДК 343.214

ЗМІСТ КРИМІНАЛЬНОГО ЗАКОНУ

Сохікян А.С., здобувач

кафедри кримінального права

Національний юридичний університет імені Ярослава Мудрого

Стаття присвячена дослідженню змісту кримінального закону. Розглянуто проблемні питання співвідношення таких діалектичних категорій, як форма і зміст; сутність та явище. Визначено зміст кримінального закону. Зазначено, яку роль відіграють інтерпретаційні акти в системі кримінального права.

Ключові слова: форма, зміст, сутність, явище, кримінально-правова норма, кримінально-правовий припис.

Статья посвящена исследованию содержания уголовного закона. Рассмотрены проблемные вопросы соотношения таких диалектических категорий, как форма и содержание, сущность и явление. Определено содержание уголовного закона. Очерчена роль интерпретационных актов в системе уголовного права.

Ключевые слова: форма, содержание, сущность, явление, уголовно-правовая норма, уголовно-правовое предписание.

Sokhikian A.S. THE SUBSTANCE OF CRIMINAL LAW

The article is devoted to research of substance of criminal law. The problem issues are addressed such as the correlation of dialectic categories. There are the form and the substance, the nature and the phenomenon. This article is contained the definition of the substance of criminal law. There is a contribution of interpretative acts in the system of criminal law.

Key words: form, substance, nature, phenomenon, criminal rule of law, criminal law provision.

Постановка проблеми. Сучасне кримінальне право, як і будь-яке явище в правовій дійсності, оперує філософськими категоріями. Проте нез'ясованість сутності філософських категорій у кримінальному праві призводить до певної кількості логічних помилок. Так, відсутність визначення поняття змісту та форми в кримінальному праві, призводить до неможливості визначення обсягу кримінально-правової норми. Тобто неможливості визначення, які суспільні відношення мають регулюватися тільки кримінально-правовими засобами.

З урахуванням вищевикладеного, актуальність полягає у необхідності дослідження змісту кримінального закону з метою визначення перспектив його впливу на ряд суміжних питань.

Мета статті – дослідити форму та зміст кримінального закону, надати визначення змісту кримінального закону задля подальших досліджень.

Виклад основного матеріалу. Поняття змісту та форми є парними діалектичними категоріями, котрі потрібно спочатку розглянути в загальнофілософській площині. Як ми вже зазначили, зміст та форма відносяться до діалек-